

Sjældnere fugle ved Nyborg

Af

JØRGEN RABØL

(With a Summary in English: Rare Birds at Nyborg, Eastern Funen.)

Antallet af sjældnere fugle set ved Nyborg er efterhånden blevet ganske betydeligt, og der skal her gives en samlet fremstilling af iagttagelserne.

De nævnte arter behøver ikke at være absolut sjældne i Danmark, og overskriften henviser især til, at arterne kun er truffet en eller nogle ganske få gange ved Nyborg. Der er dog også behandlet en del fåtallige, ikke egentlig sjældne arter, hvis forekomst jeg har fundet det af interesse at omtale.

Mange af iagttagelserne er gjort inden DOF's sjældenhedsudvalg blev nedsat. Alle fugle nævnt her, der ikke er nærmere beskrevet, har jeg dog – i reglen straks efter iagttagelsen – omhyggeligt »censureret« enten ved samtale med observatøren eller ved gennemgang af dennes feltnotater.

Listen er ført à jour til og med januar 1965, og også tidligere publicerede meddelelser er medtaget for at give det mest udtømmende billede af egnens fugleliv. Arter der efter litteraturen er set før 1955, men ikke siden, har jeg dog ikke omtalt.

Følgende forkortelser for lokaliteter på Nyborg-egnen er brugt: K.H. = Knudshovedhalvøen. K.H.F. = Knudshoved Fyr (østspidsen af K.H.). N.F. = Nyborg Fjord. T.S. = Teglværkskoven. J.S. = Juelsbergskoven. H.S. = Hjulby Sø. P.M. = Pilsmosen. H.F. = Holckenhavn Fjord. H.E. = Holckenhavn-egnene. K.S. = Kajbjergskoven.

Antallet af iagttagne sjældenheder i et område vil være mere eller mindre lige-

frem proportionalt med den samlede observationstid. I nøje tilknytning hertil spiller dog naturligvis den faglige dygtighed, koncentrationen i felten, systematiske undersøgelser o.s.v. en overordentlig stor rolle for, hvad der ses af sjældne fugle. Virkningen af disse »egenskaber« kan ikke opregnes eksakt, men det kan dog nævnes, at deres tilstedeværelse har været tilstræbt især i de seneste år af egnens feltornithologer. Dette i forbindelse med nogle oplysninger om, hvor meget der er observeret, skulle kunne give læseren et groft indtryk af Nyborg-egnens »potentielle kvalitet« med hensyn til rariteter.

Fra før 1958 er spredte iagttagelser af THOMAS BRANDT-PEDERSEN (T.B.P.), ARNE MØLLER (A.M.) og JØRGEN RABØL (J.R.) har observeret regelmæssigt fra 1958 til nu. Fra 1960 er JØRGEN MØRUP JØRGENSEN (J.M.J.), FINN DALBERG PETERSEN (F.D.P.) og BENT HYLSEBECK-JENSEN (B.H.J.) kommet til og fra 1963 endvidere SØREN FOLDRUP (S.F.) og HENNING NOER (H.N.). Antallet af ekskursioner har været 1–2 pr. dag i 1958–59 og derefter 2–3 pr. dag i gennemsnit i 1960–64. Antallet af trækobservationsdage ved K.H.F. har været i stadig stigen med ca. 20 i 1961, 80–90 i 1962, ca. 90 i 1963 og ca. 220 i 1964. I betragtning heraf er antallet af sjældenheder ved Nyborg egentlig ret beskedent; man skulle vel heller ikke forvente andet ud fra områdets »geografiske placering«.

De enkelte arter skal nu nærmere omtales:

NORDISK LAPPEDYKKER (*Podiceps auritus*).
Marts 1956: 1 fundet død ved Skaboeshuse (J. R.);
marts 1956: 1 fundet død ved Knudshoved Færgе-
havn (J. R.); 8. og 13. 1. 1959: 1 set ved T S. (J. R.),
sandsynligvis denne art (RABØL 1960 B).

SORTHALSET LAPPEDYKKER (*Podiceps nigri-
collis*).

21. 5. 1961: 1 set P. M. (F. D. P.); 24. 4. 1963: 1 set
H. S. (B. H. J.).

RØRDRUM (*Botaurus stellaris*).

16. 12. 1961: 1 set H. S. (B. H. J.).

KNARAND (*Anas strepera*).*

29. 4.-1. 5. 1958: 1 par set i Søen på K. H. (J. R.);
12. 6. 1964: 1 ♂ set H. E. (J. R.).

RØDHOVEDET AND (*Netta rufina*).*¹⁾

26.-27. 3. 1962: 1 ♂ set H. F. (J. R., B. H. J.); 14.-
20. 4. 1964: 1 ♀ set ved P. M. (og 18. 4. H. S.);
3.-10. 5. 1964: 1 ♂ set ved P. M. og H. S. Begge
disse fugle set af S. F., F. D. P., B. H. J., H. N. og
J. R.; 11. 5. 1964: 1 ♂ trak ØNØ ved K. H. F.
(J. R.); 12. 5. 1964: 1 ♂ set i Søen, K. H. (J. R.);
måske samme fugl i maj 1964, men rimeligvis 2
forskellige individer.

BLISGÅS (*Anser albifrons*).

19. 1. 1964: 2 ad. trak V ved H. F. (S. F.); 9. 2.
1964: 3 ad. trak NV ved K. H. F. (A. M., J. R.).

KORTNÆBBET GÅS (*Anser fabalis brachyrhynchus*).
1. 1. 1961: 2 set H. E. (A. M., MØLLER 1962).

BRAMGÅS (*Branta leucopsis*).

Ustadig og meget fåtallig på såvel op- som ned-
trækket. 1957: 2 skudt N. F. (okt. og dec.); 1958:
1 set K. H. 24. 10 og 1 fundet død sammesteds 23.
12. (måske samme fugl); 1961: 1 set på K. H. i
tidsrummet 12.-19. 4.; 1962: En flok på 42 trak
ØNØ ved K. H. F. 17. 4., og 3 sås på K. H. 27.-29.
10.; 1963: 1 skudt i N. F. i okt.

KANADAGÅS (*Branta canadensis*).

I begyndelsen af 1950'erne holdt flere til ved H. S.
i nogle år. Fra 1956 til 1959 incl. kom hvert forår
en Kanadagås (♂) sammen med Grågæssene. Den
dannede øjensynlig par med en Grågås og parring
sås i 1959. Noget resultat af denne forbindelse iagt-
toges dog aldrig. Denne Kanadagås blev vist
ingen af årene set længere end til midten af maj.
I 1959 sås ved H. S. 3 andre Kanadagæs i tidsrum-
met 22. 4-7. 5.

19. 10. 1960: 7 trak K. H. F. (B. H. J.); 14. 7. 1962:
2 ad. + 1 juv. set ved Lykkesholm VSV for Nyborg
(J. R.); 27. 4. 1964: 3 trak SSV ved K. H. F. (J. R.).

PIBESVANE (*Cygnus columbianus*).

13. 4. 1963: 1 trak K. H. F. (A. M.); 14. 5. 1963:
1 ad. set H. S. (B. H. J.); 8. 4. 1964: 7 (5 ad. +
2 juv.) trak ØNØ ved K. H. F. (J. R.); 22. 4. 1964:
1 ad. trak N ved K. H. F. (J. R.); de 7 trækkende
8. 4. kom fra VSV over N. F. og er givet kommet
tværs over Fyn. 5. 4. og 7. 4. trak henholdsvis 16
og 25 SANGSVANER (*Cygnus cygnus*) på ganske
samme måde Nok træk direkte fra Vadehavet.

RØD GLENTE (*Milvus milvus*).

18. 9. 1950: 1 trak V over K. H. (T. B. P.); 12.-
13. 4. 1960: 2 set J. S. (J. R.).

HAVØRN (*Haliaeetus albicilla*).

22. 10. 1958: 1 juv. trak N ved K. H. F. (J. R.);
17. 11. 1961: 1 juv. set K. H. (A. M.).

HEDEHØG (*Circus pygargus*).

26. 8. 1962: 1 juv. set K. H. F. (A. M.); 1. 9. 1962:
1 ♀ eller juv. set ved T. S. (J. R.).

FISKEØRN (*Pandion haliaetus*).

Meget fåtallig men regelmæssig på såvel op- som
nedtrækket.

Med et ældre fund fra 1917 (ADELHOLT 1958 p. 178)
og iagttagelser fra 1959-64 er ialt konstateret 14
om foråret fra 4. 4. til 4. 6. fordelt med 11 i april,
2 i maj og 1 i juni, samt 10 eller 11 om efteråret fra
24. 8. til 6. 10. fordelt med 2 i aug., 6 i sept. og
2-3 i okt.

LÆRKEFALK (*Falco subbuteo*).

I de senere år kun set ganske enkelte gange. 26. 8.
1956: 1 set på K. H. (T. B. P.); pr. aug. 1963: 1
skudt ved Ullerslev; 22.-27. 5. 1964: 1 set J. S.
(J. R., B. H. J.).

VANDREFALK (*Falco peregrinus*).

Op til midten af 1950'erne findes flere meddelelser
i litteraturen om iagttagelser eller skudte fugle. I
de senere år er arten kun set ganske få gange med
sikkerhed. Iagttagelserne fra 1959 drejer sig muligvis
helt eller delvist om samme fugl.

8. 2. 1959: 1 set H. E. (J. R.); 1. 3. 1959: 1 set H. S.
(J. R.); 23. 3. 1959: 1 set J. S. (J. R.); 1. 5. 1960:
1 set K. H. (J. R.); 8. 3. 1964: 1 juv. trak Ø ved
K. H. F. (J. R., H. N.).

TRANE (*Grus grus*).

18. 8. 1961: 2 trak S ved K. H. (B. H. J., JENSEN
1962); 15. 4. 1962: 2 trak V over H. E. (J. R.,
F. D. P., RABØL 1962A).

ENGSNARRE (*Crex crex*).*

2.-17. 6. 1962: 1 hørt H. S. (J. R., B. H. J., A. M.);
23. 5. 1964: 1 hørt ved Drejet (J. R., S. F.); 24. 5.
1964: 1 hørt H. F. (S. F.). Især den første af fuglene
kan have været en ynglefugl.

LILLE PRÆSTEKRAVE (*Charadrius dubius*).

Fra 1959 set ialt 1 på optrækket (16. 4. 1964) og 6
på nedtrækket i tidsrummet 23. 7.-28. 9. 2 ad. set
på H. E. 8. 6. 1964 og igen nogle dage senere kan
have været ynglefugle.

¹⁾ Arter mærket med stjerne (*) er godkendt af
sjældenhedsudvalget.

Species marked with asterisks (*) are approved by the
rarity-committee.

HVIDBRYSTET PRÆSTEKRAVE (*Charadrius alexandrinus*).

25. 4. 1956: 2 set K.H. (T.B.P.). Ellers ikke iagttaget, selv om arten yngler så tæt ved som Halskov (24. 6. 1964 optalte jeg her mindst 3 ynglepar).

TREDÆKKER (*Gallinago media*).*

31. 5. 1964: 1 set H.S. (B.H.J.).

ENKELTBEEKKASIN (*Limnocyptes minimus*).

Da SALOMONSEN (1963) nævner arten som en undtagelsesvis vintergæst, skal den kort omtales.

Der er set 23–25 på nedtrækket i tidsrummet 22. 9.–10. 12. fordelt med 1 ult. sept., 2 pr. okt., 2 med. okt., 4 ult. okt., 2 pr. nov., 3–4 med. nov., 4–5 ult. nov. og 5 pr. dec. – Som vintergæst er truffet ialt 11 fordelt med 3 ult. dec., 6 pr. jan., 1 med. jan. og 1. ult. jan. i perioden 21. 12.–29. 1. – Endelig er den set på optrækket i tidsrummet 13. 3.–8. 5., ialt 11 fordelt 4 marts, 4 apr. og 3 maj.

Vintergæsterne er enten sent ankomende, eller også – og det er det mest sandsynlige – ses de først, når isen dækker moserne. Vinterobservationerne fra Nyborg er næsten alle fra en lille bæk ved T.S., hvor en mindre ophobning også (og især) af Dobbeltebekkasin (*Gallinago gallinago*) og Skovsneppe (*Scolopax rusticola*) kan ses i frostperioder. Dette er grunden til de relativt mange vinterfund. Man bemærker, at arten ikke er set i februar. Er vinteren streng omkommer fuglene eller trækker videre syd på. Er vinteren mild uden isdække, bevirker det ringe antal en så lille tæthed i terrænet, at arten ikke bemærkes.

STOR KOBBERSNEPPE (*Limosa limosa*).

Ialt 7 set på optrækket i tidsrummet 5. 4.–25. 5. – Desuden 9–10 på nedtrækket i perioden 30. 7.–23. 8. Noget ukonstant, således ikke set i 1962 og 1963.

SORTGRÅ RYLE (*Calidris maritima*).

På nedtrækket er truffet ialt 4 fugle i tidsrummet 17. 10.–1. 12., kun i årene 1962–64. Som vintergæst er arten set lidt oftere, men stadigvæk meget uregelmæssigt. I den strenge vinter 1955–56 sås ialt 3–4. I vinteren 1957–58 sås ialt 5 i tidsrummet 29. 12.–26. 2. Mindst 4 sås fra 12. 1.–19. 1. i isvinteren 1963, og endelig iagttoges en sandsynlig 8. 2. 1964. Alle observationerne stammer fra K.H.

SANDLØBER (*Calidris alba*).

Set 2 gange på optrækket. 15. 5. 1958 sås 2 på K.H. (J.R.) og 18. 5. 1964 trak 8 Ø over Nyborg (A.M., B.H.J., F.D.P., S.F.).

2 set 13. 6. 1958 på K.H. (A.M.) kan bedst betegnes som »sommergæster«.

På nedtrækket er set ialt 8–10 i tidsrummet 31. 7.–nov., fordelt med 1 juli, 4–5 aug., 2–3 sept. og 1 nov.

ODINSHANE (*Phalaropus lobatus*).

4. 10. 1893: 1 K.H. (HESSELBJERG CHRISTENSEN

1956. p. 201); 24. 7. 1954: 1 set K.H. (HESSELBJERG CHRISTENSEN 1956 p. 201); aug. 1955: 1 set K.H. (A.M.); 16. 8. 1964: 1 set K.H. (Erik Thomsen).

ALMINDELIG KJOVE (*Stercorarius parasiticus*). 2. 9. 1962: 3 trak K.H.F. (A.M.); 2.–20. 10. 1963: Ialt mindst 7–8 rast og trak K.H.F. (J.R., S.F., B.H.J., H.N., F.D.P.); 21. 8. 1964: 1 trak K.H.F. (B.H.J.).

HVIDVINGET MÅGE (*Larus glaucoides*).*

8. 8.–18. 10. 1959: Op til 3 fugle ved K.H. (A.M., J.R., RABØL 1960 B); 1 ad. sås fra 8. 8. til 11. 10., og 2 juv. (2-årige) fra 30. 8. til 18. 10.

31. 7.–13. 8. 1960: 1 næsten ad. K.H. (A.M., J.R., (J.M.J.).

10. 6.–17. 10. 1961: 1 juv. (1-årig) H.E. og K.H. (A.M., J.R., B.H.J.).

20. 4.–22. 7. 1962: 1 juv. (1-årig) H.E. og K.H. (A.M., J.R.).

2. 9. 1963: 1 juv. (1-årig) K.H.F. (J.R.).

22. 5.–25. 7. 1964: 1 næsten ad. K.H. (A.M., J.R., B.H.J., O. LÆSSØE).

Ialt 8 fugle, men der kan have været flere, fordelt med 1 ad., 2 næsten ad. og 5 juv.

Antallet er påfaldende stort, idet SALOMONSEN (1963) kun opregner 14 fund fra Danmark. »Koncentrationen« i sommerhalvåret ved Nyborg afviger også fra SALOMONSENS karakteristik af arten: Tilf. vintergæst. Nyere iagttagelser af især ARNE MØLLER og OLVAR LÆSSØE (LÆSSØE 1965) fra Vestkysten og Vendsyssel viser dog, at arten er en tilsyneladende ganske regelmæssig omend naturligvis meget fåtallig gæst her.

GRÅMÅGE (*Larus hyperboreus*).

30. 3. 1963: 1 juv. (2-årig) K.H.F. (J.R.).

DVÆRGMÅGE (*Larus minutus*).

22. 11. 1959: 1 juv. set K.H. (IVAN MADSEN, RABØL 1960 B); 26. 12. 1959: 1 ad. fundet død på K.H.;

29. 9. 1963: 1 juv NØ K.H.F. (J.R.); 1. 10. 1963: 1 ad. S K.H.F. (J.R.); 16. 10. 1963: 1 ad. N

K.H.F. (F.D.P.); 9. 11. 1963: 1 juv. rast K.H.F. (J.R.).

RIDE (*Rissa tridactyla*).

24. 12.–31. 12. 1955: 1 ad. set Nyborg (J.R., A.M.); 11. 1. 1957: 1 ad. set Nyborg By (J.R.);

16. 3. 1958: 1 juv. fundet død K.H. (J.R.); 23. 11. 1964: 1 ad. set K.H.F. (F.D.P.).

SORTTERNE (*Chlidonias niger*).

Set meget fåtalligt og uregelmæssigt på optrækket i tidsrummet 6. 5.–15. 5., ialt 12 fugle à 4 gange. – Uregelmæssig »sommergæst« i perioden 2. 6.–17. 6., ialt 7 fugle à 4 gange. – På nedtrækket set ialt 5–6 à 4 gange i tidsrummet 24. 8.–10. 9.

SANDTERNE (*Gelochelidon nilotica*).

16. 5. 1964: 1 trak Ø K.H.F. (F.D.P.).

ROVTERNE (*Hydroprogne caspia*).

20. 7. 1964: 1 ad. trak SSØ K.H.F. (J.R.).

TYRKERDUE (*Streptopelia decaocto*).

I årene 1959–63 enkelte strejfgæster hvert år, forår og efterår i Nyborg By og ved K.H.F. – I 1964 sås ca. 4 på optrækket ved K.H.F. (17. 4.–11. 5.) og 3 på nedtrækket 19. 10. – Samme år ynglede arten første gang på egnen; formodentlig mere end 5 par i Nyborg By. I dec. sås endog en flok på ca. 40 søge nattekvarter i nordenden af byen.

HULDUE (*Columba oenas*).

Enkelte ses hvert år i maj-juli ved H.S., ligesom den også men mindre regelmæssigt kan ses i dette tidsrum ved Holckenhavn og K.H. Givet enkelte ynglepar på egnen (J.S.?).

NATRAVN (*Caprimulgus europaeus*).

4. 6. 1961: 1 set K.H.F. (A.M., MØLLER 1962).

HÆRFUGL (*Upupa epops*).

31. 12. 1911: 1 Ørbæk (HELMs 1911); 15.–18. 5. 1960: 1 set K.H. (A.M., MØLLER 1960); 24. 4. 1961: 1 set T.S. (B.H.J., JENSEN 1962); 25. 4. 1961: 1 set K.H. (A.M., MØLLER 1962). Formodentlig samme fugl i 1961.

GRØNSPÆTTE (*Picus viridis*).

April 1956: 1 ♂ ad. fundet død ved stranden T.S. (J.R.); 13. 4. 1964: 1 hørt to gange i Fyrlunden, K.H.F. (J.R.).

LILLE FLAGSPÆTTE (*Dendrocopos minor*)*

27. 4.–1. 5. 1963: 1 ♀ set K.H. (A.M., S.F., F.D.P., B.H.J.).

VENDEHALS (*Jynx torquilla*).

Ialt 31–36 set på optrækket i tidsrummet 25. 4.–14. 5. fordelt med 9 ult. apr., 20–24 pr. maj og 2–3 med. maj. – På nedtrækket ialt 17–19 fra perioden 22. 8.–2. 9. fordelt med 15–16 ult. aug. og 2–3 pr. sept. – Yngler ikke ved Nyborg.

HEDELÆRKE (*Lullula arborea*).

Fra arten første gang sås i 1960 er ialt til nu set 5–6 à 4 gange på optrækket i tidsrummet 11. 3.–19. 4., og 7 à 3 gange på nedtrækket i perioden 7. 10.–22. 10.

BJERGLÆRKE (*Eremophila alpestris*).

På nedtrækket truffet 25. 10. og 8. 11., ialt 5. – Som vintergæst og muligvis på begyndende optræk set ialt 23 à 10 gange fra 29. 12. til 1. 3., fordelt med 2 dec., 7 jan., 13 feb. og 1 marts.

PIROL (*Oriolus oriolus*).

Angives at være kommet til Østfyn (Hesselagergård) i 1852 (PETERSEN 1908 p. 136).

Truffet første gang ved Nyborg i 1903, hvor den skulle have ynglet (HELMs 1909 p. 136). Fra 29. 8. 1923 er angivet 1 ♂ juv. fra Nyborg (SCHEEL 1925 p. 24). Få ynglepar i J.S. i 1933–35; 1 til få par ynglet her de sidste 25 år. I 1940 sås i J.S. 1 ♂ 17. 6. (JESPERSEN 1941 p. 39). 28. 6. 1948 sås 3 ♂

og 1 ♀ i Slipshavnskov, K.H., desuden set flere gange i Fyrlunden, K.H.F. i 1947–48 (KJÆR 1949 p. 91).

1958: 1 ♂ ofte set og hørt i T.S. i tidsrummet 14. 6.–11. 7., givet yngleflugt.

1959: Set med pull. i J.S., 1 ♂ set i T.S. fra 20. 5. til 11. 6., nok yngleflugt. 1 ♂ set i maj ved H.S.

1960: 1 ♂ set 15. 5. i Slipshavnskov og samme sted et par set i pr. juni. Har muligvis ynglet på K.H. dette år. 1 ♂ set i T.S. 21. 5.–25. 5.

1962: 1 ♂ hørt 17. 6. på K.H.

1963: 1 ♂ hørt 5. 6. på K.H.

1964: 12. 5. prøvede 1 ♂ at trække Ø ved K.H.F. men vendte om, samme dag sås 1 ♂ i Slipshavnskov, vel samme fugl. Desuden hørt i T.S. 16. 6. og på K.H. 20. 6.

Tilsyneladende en del tilbagegang i de senere år, og arten har ihvertfald næppe ynglet på egnen efter 1960. De fleste af juni-fuglene kan vel bedst betegnes som »sommergæster«.

RAVN (*Corvus corax*).

Angivelser fra K.H. fra 23. 3. 1959 og 3. 4. 1960 (RABØL 1960B og 1960C) beror givet på artsforveksling med SORTKRAGE (*Corvus corone corone* (L.)). Derimod er Ravnens tidligere yngleflugt i K.S. (JESPERSEN 1950 p. 188).

SORTKRAGE (*Corvus corone corone* (L.)).

Bortset fra 2 fugle fra 1959 er i det følgende kun medregnet fugle fra 1961 til nu.

Sortkragen yngler næppe på egnen. Er dog set nogle gange i yngletiden, således enkelte gange i maj før 1961 ved H.S., 28. 5. 1961 ved H.F. og ved K.S. i ult. maj 1964.

Om efteråret er Sortkragen blot truffet en gang med sikkerhed, idet 2 sås på K.H. 21. 9. 1959. Desuden 2 usikre også fra K.H. 3. 10. 1962. På »vinterstrejfe« er den set 3 gange ved K.H.F., 2. 1. 1962, 9. 2. 1964 og 18. 2. 1962. Alle gange kun 1 fugl. – På forårstræk optræder den derimod ret almindeligt omend fåtalligt. Ialt er i årene 1961–64 set 9 ult. mar. (tidligst 25. 3.), 11–12 pr. apr., 13 med. apr., 5 ult. apr. og 3 pr. maj (sidst 6. 5.). I tidsrummet 19. 12. 1963–13. 5. 1964 med daglig obs. ved K.H.F. trak 1 9. 2., 6 fra 25. 3. til 30. 3., 8–9 fra 2. 4. til 7. 4., 5 fra 14. 4. til 20. 4. og den sidste sås 21. 4., d.v.s. næsten daglig gæst fra 25. 3. til 21. 4.

Gråkragens (*Corvus corone cornix* (L.)) træk kulminerer normalt i ult. marts ved K.H.F. Selv om Gråkragerne nok river nogle Sortkrager med sig mod »NØ«, tyder Sortkragens kulmination i pr.-med. apr. på et ihvertfald til dels selvstændigt træk. Sortkragens forekomst ved K.H.F. minder en hel del om Bomlærkens (*Emberiza calandra*) med næsten alle observationerne fra om foråret. Sortkragens træktid er dog noget mere velafgrænset end Bomlærkens. For begge disse arters vedkommende op-

fattes trækket ved K.H.F. bedst som forlænget træk, overskydning af yngleområdet.

Bastard mellem Sortkrage og Gråkrage er set flere gange, bl.a. 16. 4. 1962 og 22. 4. 1962.

TOPMEJSE (*Parus cristatus*).

Arten sås første gang på Østfyn (Lundeborg) 18. 7. 1933 (Boërtius 1934 p. 138). I 1943 sås den første gang ved Nyborg (K.H.), og 19.–24. 7. 1944 sås 1–3 sammesteds (Holm-Andersen 1944).

Ved Nyborg findes arten nu spredt ynglende overalt; tilsyneladende ingen ændringer fra 1958 til 1964. På K.H. yngler 2–3 par i Slipshavnskov og 3–4 par i Plantagen, i T.S. yngler 1–2 par, og flere par (nok mindre end 5) yngler i såvel J.S. som K.S. 14. 7. 1962 sås 3 (vist juv.) i Æbleskoven og 2 iagttoges 2. 2. 1964 i Strandskoven mellem Nyborg og Kerteminde. Formodentlig ynglefugl begge disse steder.

Nogen omstrefjen kan spores især sommer (vist mest juv.) og vinter. Topmejsen er således flere gange set i Nyborg By og på H.E., langt fra nærmeste yngleplads. Ved K.H.F. ses arten sjældent. Enkelte gange set i Fyrlunden før 1958 og endog en gang yderst på en af molerne. I 1964 med næsten daglig obs. ved K.H.F. til sidst i juli, ringmærkedes 1 ad. 19. 4. og 1 juv. 25. 7., endvidere sås 1 juv. 19. 7. Topmejserne ved K.H.F. dog givet alle »egne« fugle, næppe egentlige trækfugter imellem. Fuglene ved Nyborg tilhører vel racen *Parus cristatus mitratus* (Brehm).

RINGDROSSEL (*Turdus torquatus*).

På nedtrækket kun set ialt 4 fugle à 3 gange i tidsrummet 10. 10.–9. 11. 1963. – Derimod ret almindelig på optrækket, idet ialt 50–54 er set fra 5. 4. til 13. 5. fordelt med 1 pr. apr., 10–12 med. apr., 16–17 ult. apr., 20–21 pr. maj og 3 med. maj. – Ved Nyborg ses den især på K.H. (Golfbanen) og ved H.S. Af kønsbestemte fugle fra forårstrækket er 26 ♂ og 9 ♀. Næsten alle, hvor der ikke er angivet køn, har været ♂, så dette køn dominerer åbenbart meget. Måske overses dog relativt flest ♀. Ringdroselens udbredelse i Danmark er især behandlet af Krüger (1938). Det fremgår af denne afhandling at for Danmark som helhed, er nedtrækket større end optrækket, hvad der dog skyldes langt flest fyrfald om efteråret, medens arten oftere er set om foråret. Trækket i Danmark er udpræget vestligt, således at kun Jylland og det vestlige Fyn (især Agernæs) opnår de store tal.

Trækket på Vestfyn er langt størst om foråret, hvad der altså også gælder for Nyborg-egnen. Ved Jagerspris er arten meget fåtallig, men kun truffet om foråret (Holstein 1954). På Hesselø så Annie Larsen (in. lit.) i foråret 1963 ialt mere end 200!, medens A.M. og jeg samme sted i hele efteråret 1964 kun nåede op på 14 fugle. For Sjælland iøvrigt er Ringdroslen overalt meget fåtallig, men truffet ca. lige så ofte om efteråret som om foråret

(Krüger 1938). Det samme gælder for Lolland-Falster (Hansen 1962). Disse iagttagelser kunne jo tyde på, at hovedtrækbæltet rækker længere mod Ø om foråret, således at Østfyn og især Hesselø kommer med blandt de gode lokaliteter, medens dette »yderbælte« om efteråret og resten af Østdanmark på begge årstider udgør et næsten Ringdrossel-frit område.

SORTSTRUBET BYNKEFUGL (*Saxicola torquata*).

En iagttagelse fra maj 1957, ♂ set ved H.F. (Rabøl 1959 p. 246) reduceres hermed til, sandsynligvis denne art.

HUSRØDSTJERT (*Phoenicurus ochruros*).

Set ved Nyborg Havn i sommeren 1906 (Weibüll 1907 2 p. 106).

I tidsrummet 1961–64 har sandsynligvis hvert år ynglet 1–2 par ved Havnen og på Jernbaneterrænet. Syngende ♂ er truffet et af stederne i yngletiden 1961, 1962 og 1964 (ikke eftersøgt i 1963). I 1962 fandtes rede med unger.

Truffet 5 gange på optrækket fra 19. 3. til 26. 4. og 3 gange på nedtrækket fra 25. 7. til 11. 8., desuden 1 usikker fra 12. 9.

BLÅHALS (*Luscinia svecica svecica* (L.)).

Maj, ca. 1955: 1 ♂ set i en have, Nyborg (T.B.P.); 7.–8. 5. 1960: 1 ♂ set H.S. (J.R., A.M., Rabøl 1960A p. 164); 6. 5. 1961: 1 (vist ♀) set K.H.F. (J.R., Rabøl 1962B p. 35); 6. 5. 1964: 1 ♂ set K.H.F. (J.R.); 7. 5. 1964: 1 ♂ set H.F. (S.F.).

DROSSELRØRSANGER (*Acrocephalus arundinaceus*).

I perioden 18. 5.–4. 7. 1962 sang 2 ♂ i H.S., 25. 5. sås foruden disse, 2 tavse fugle. 18. 5.–11. 6. 1963 sang igen 2 ♂ i H.S. Arten har rimeligvis ynglet her begge disse år. I 1964 blev den igen eftersøgt men uden resultat.

MUNK (*Sylvia atricapilla*).

To vinteriagttagelser skal nævnes. 14. 1. 1960 sås 1 ♀ ved H.S. (J.R., Rabøl 1962B p. 35), og 20. 12. 1964 sås 1 ♂ i en have ved Nyborg (B.H.J.).

HØGESANGER (*Sylvia nisoria*).

Yngler ikke på egnen. 30. 8. 1962 sås ved K.H.F. (J.R.) en sandsynlig juv.

RØDTOPPET FUGLEKONGE (*Regulus ignicapillus*)*.

24. 4. 1960: 1 ♂ set på K.H. (J.R., Rabøl 1960A p. 163).

12. 4. 194: 1 ♀ ringmærket K.H.F. (J.R., H.N.). 2. 5. 1964: 1 ♂ set og hørt synge K.H.F. (J.R.). Som også Amager-iagttagelser tyder på, er arten næppe helt sjælden i det sydlige Danmark på forlænget træk i april-maj.

MARKPIBER (*Anthus campestris*).

10. 5. 1964: 1 rast K.H.F. (J.R., F.D.P.).

RØDSTRUBET PIBER (*Anthus cervinus*).

15. 5. 1959: 1 set K.H.F. (J.R., RABØL 1959 p. 246). 24. 5. 1959: 1 set H.S. (J.R., B.H.J., RABØL 1959 p. 246).

Trods kendskab til artens kald har jeg aldrig truffet den ved Nyborg på nedtrækket.

SORTRYGGET VIPSTJERT (*Motacilla alba yarrellii* (GOULD)).*

29. 3. 1961: 1 ♂ trak ud K.H.F. (J.R., F.D.P. og B.H.J., RABØL 1962B); 7. 4. 1964: 1 ♀ set K.H.F. (J.R.); 17. 5. 1964: 1 (vist ♂) set K.H.F. (F.D.P., B.H.J.).

GULHOVEDET VIPSTJERT (*Motacilla flava flavissima* (BLYTH)).*

2. 5. 1959: 1 ♂ set K.H. (J.R., RABØL 1959 p. 246); 21. 5. 1960: 1 ♂ set K.H.F. (J.R., RABØL 1960A p. 164).

ROSENBRYSTET TORNSKADE (*Lanius minor*).*

30. 5. 1964: 1 set H.S. (B.H.J., J.R., H.N.).
Bredt og helt sort pandebånd. Næbbet meget kortere end hos Stor Tornskade (*Lanius excubitor* (L.)); hovedet i silhouet ledte tanken hen på Dompap (*Pyrrhula pyrrhula*). Undersiden smudsig-hvid, struben hvid-grå, brystet og maven lidt brunlige med en grå-rødt anstrøg. Mørkest på overgangen bryst-mave. Lignede på undersiden Tornsanger (*Sylvia communis*) dog uden dennes skarpe overgang fra hvid strube til rødbrunt bryst. Især i flugten virkede vingerne mere udbredt sorte end hos Stor Tornskade; der var et iøjnefaldende større, rektangulært, hvidt vingefelt og skulderfjerene dannede en diffus, aflang, hvid oval. Halesiderne var ikke renhvide, men især mod spidsen svagt rødbrune. Det eneste helt hvide på fuglen var faktisk vingefeltet. Den var meget tillidsfuld (sås ned til 15 m) og fouragerede i vejkanterne med udgangspunkt fra vejtræerne og især fra telefontrådene. I flugten noget lig Kærnebider (*Coccothraustes coccothraustes*), på jorden ikke ulig en stor Stenpikker (*Oenanthe oenanthe*) ♂. Fuglen opholdt sig på stedet et par timer men forsvandt så.

KARMINDOMPAP (*Carpodacus erythrinus*).*

30. 5. 1964: 1 set og hørt Fyrlunden, K.H.F. (J.R.); 6. 6. 1964: 1 set og hørt Fyrlunden, K.H.F. (J.R.).

Efter SALOMONSEN (1963) er denne art ikke tidligere truffet i Danmark på optrækket.

30. 5. 1964 tidligt om morgenen hørte jeg det karakteristiske fløjt i Fyrlunden. Jeg kendte stemmen fra grammofonplade, så jeg var straks klar over, hvad det var. Jeg nedskrev sangen som: *hy-dy-dyiv* og *dyv-hy-dy-dyiv*. Jeg fandt hurtigt fuglen og iagttog den ca. 1 minut på ned til ca. 8 m og mest skræt nedefra, medens den sad i de lave Elme. Det var øjensynlig en 1-årig ♂, da der intet rødt var i dragten. Næbbet var kort og kraftigt, mest lig

GRØNIRISK (*Carduelis chloris* (L.)), men ikke så kort som Dompap. Det var brunligt, men skinnede noget sølvfarvet i visse belysninger. Fuglen sås flere gange, medens den sang, og den rejste herunder nakkefjerene meget. Brystet var længdestreget (prikket) nærmest som GRÅ FLUESNAPPER (*Muscicapa striata* (Pallas)). Der var et svagt dobbelt vingebånd, hvoraf det nederste var størst og tydeligt. Fuglen lignede en del en juv. Grønirisk af skikkelse, men halen var ret lang og iøvrigt kløven som Grønirisk. Der sås intet hvidt i halen.

6. 6. 1964 hørte jeg igen 2 gange en Karmindompap fløjte i Fyrlunden. Fuglen sås også forbiflyvende på 10–15 m afstand, tilsyneladende var der intet rødt i dragten. Det kan have været samme fugl som 30. 5., men jeg finder det ikke videre sandsynligt, da jeg havde været ved K.H.F. de fleste morgener i den mellemliggende uge uden at bemærke noget.

De to forekomster ved K.H.F. er at betragte som forlænget træk. Bemærk iøvrigt forekomsten af Rosenbrystet Tornskade også 30. 5. Det kan have været samme vejr-situation, der har bragt de to sjældne arter til Nyborg.

HORTULAN (*Emberiza hortulana*).

8. 5. 1960: 2–3 set H.S. (A.M., J.R.); 18. 5. 1960: 1–2 set K.H. (J.M.J.); 5. 5. 1961: 1 set K.H. (J.R.); 4. 5. 1964: 2 (den ene sang) Fyrlunden, K.H.F. (J.R.). Arten nok en del overset, især om efteråret.

LAPLANDSVÆRLING (*Calcarius lapponicus*).

25.–30. 10. 1955: 1 ♀ (eller juv.) K.H. (T.B.P., JACOBSEN 1963 p. 212); 27. 1. 1963: 1 ♂ set H.F. (F.D.P.).

En del arter som STORK (*Ciconia ciconia*), VANDRIKSE (*Rallus aquaticus*), ISFUGL (*Alcedo atthis*) og VANDSTÆR (*Cinclus cinclus*) er truffet fåtalligt ved Nyborg, og kunne godt være omtalt her, men jeg har ikke fundet en redegørelse af større interesse.

Følgende arter finder jeg det bemærkelsesværdigt ikke er truffet: SULE (*Morus bassanus*) (dog en ældre angivelse; ♂ juv. skudt 31. 1. 1921 (SCHEEL 1925 p. 20)), POMERANSFUGL (*Charadrius morinellus*), KÆRLØBER (*Limicola falcinellus*), NØDDEKRIGE (*Nucifraga caryocatactes*) (dog flere ældre fund og iagttagelser fra efteråret 1911), GRÆSHOPPESANGER (*Locustella naevia*), LILLE FLUESNAPPER (*Muscicapa parva*), BJERGVIPSTJERT (*Motacilla cinerea*) og STOR KORSNÆB (*Loxia pytyopsittacus*) (denne sidste dog nok overset).

Til slut vil jeg gerne rette en tak til de i indledningen nævnte feltornithologer for tilladelse til at publicere deres iagttagelser.

ENGLISH SUMMARY

Rare Birds at Nyborg, Eastern Funen.

During the years 1958-64 rather intensive bird studies have been made at Nyborg. Several uncommon or rare species were observed. The most interesting are the following 7 species. RED-CRESTED POCHARD (*Netta rufina*): About 4 stragglers in the period March-May. GREAT SNIPE (*Gallinago media*): 1 seen in May. ICELAND GULL (*Larus glaucooides*): About 8 seen (mostly young birds) between April and October. RED-THROATED PIPIT (*Anthus cervinus*): 2 seen in May, 1959 (only about

8 danish spring records). YELLOW WAGTAIL (*Motacilla flava flavissima* (Blyth)): 2 males seen in May (only about 10 danish records of this race). LESSER GREY SHRIKE (*Lanius minor*): One seen on May 30, 1964 (the 6th danish record). SCARLET GROSBEAK (*Carpodacus erythrinus*): One seen on May 30, 1964 and one seen (probably not the same bird) on June 6, 1964. These are the third and fourth danish records of Scarlet Grosbeak from the spring.

LITTERATUR

- ADELHOLT, E., 1958: Genfangster i Danmark 1900-1955 af fugle ringmærkede i udlandet. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **52**: 153-280.
- BOËTIUS, J., 1934: Iagttagelser af Topmejser, *Parus cristatus mitratus*, på Fyn og i Jylland. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **28**: 138.
- HANSEN, LINDHARD, 1962: Fugle på Lolland-Falster. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **56**: 196.
- HELMS, O., 1909: Mindre meddelelser. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **4**: 134-137.
- 1911: Mindre meddelelser. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **6**: 141.
- HESSELBJERG CHRISTENSEN, N., 1956: Odinshanens (*Phalaropus lobatus* (L.)) og Thorshanens (*Phalaropus fulicarius* (L.)) forekomst i Danmark. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **50**: 191-206.
- HOLM-ANDERSEN, U., 1944: Topmejse, (*Parus cristatus*), ved Nyborg. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **38**: 218.
- HOLSTEIN, V., 1954: Fuglelivet på Jægerspris gods. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **48**: 1.
- JACOBSEN, J. RAMSØE, 1963: Laplandsværlingens (*Calcarius lapponicus lapponicus* (L.)) træk og overvintring i Nordvesteuropa. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **57**: 181-220.
- JACOBSEN, J. RAMSØE og J. P. LOMHOLT, 1960: Hvidvinget Måge (*Larus glaucooides* Meyer) ved Skagen. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **54**: 164.
- JENSEN, B., 1962: Fra Felten. - Feltornithologen **4**: 34.
- JESPERSEN, P., 1941: Pirolen (*Oriolus oriolus* (L.)), i Danmark. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **35**: 28-47.
- 1950: Ravnen (*Corvus corax* (L.)) i Sønderjylland og bestræbelser for at bevare den. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **44**: 187-192.
- KJÆR, T., 1949: Pirol (*Oriolus oriolus* (L.)) i Slips-havn Skov ved Nyborg. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **43**: 91.
- KRÜGER, CHR., 1938: Misteldroslens (*Turdus viscivorus* (L.)) og Ringdroslens (*Turdus torquatus* (L.)) forekomst i Danmark. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **32**: 53.
- LÆSSØE, O., 1965: Iagttagelser af Gråmåge (*Larus hyperboreus*) og Hvidvinget Måge (*Larus glaucooides*). - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **59**: 54-56.
- MØLLER, A., 1960: Fra felten. - Feltornithologen **2**: 46.
- 1962: Fra felten. - Feltornithologen **4**: 34.
- PETERSEN, O. G., 1908: Fra notitsbogen. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **3**: 127-140.
- RABØL, J., 1959: Gulhovedet Vipstjert (*Motacilla flava flavissima* (Blyth)) og Rødstrubet Piber (*Anthus cervinus* (Pall.)) ved Nyborg. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **53**: 246.
- 1960A: Iagttagelser ved Knudshoved, Fyn. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **54**: 163-164.
- 1960B: Fugleliv på Nyborgegnen 1959. - Feltornithologen **2**: 7.
- 1960C: Forårstræk ved Knudshoved. - Feltornithologen **2**: 65.
- 1962A: Traner. - Feltornithologen **4**: 75.
- 1962B: Fra felten. - Feltornithologen **4**: 35.
- SALOMONSEN, F., 1963: Oversigt over Danmarks fugle. - København.

SCHEEL, H., 1925: En undersøgelse af nogle danske fuglesamlinger. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **19**: 19–32.

THOMSEN, E., 1955: Tre danske iagttagelser af

Hvidvinget Måge (*Larus glaucoides Meyer*). – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **49**: 127.

WEIBÜLL, V., 1907: Om Sort Rødstjert (*Ruticilla titys*) i Danmark. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **2**: 104–107.

Manuskriptet modtaget 29. januar 1965

Forfatterens adresse: stud. scient. Jørgen Rabøl, Zoologisk laboratorium, Universitetsparken 15
København Ø

Bird-markings by the Game Biology Station 1950-65

By

JØRGEN FOG

(*Med et dansk resumé: Vildtbiologisk Stations fuglemærkninger 1950–65*).

Communication No. 49 from the Game Biology Station, Kalø.

Introduction

As many facets in the biology of a bird species can be investigated through marking, especially when the number of marked and recovered individuals is sizable, ringing and wing-tagging is an important tool for the game biologist trying to investigate the turn-over in bird populations, the movements of migrants throughout the year, etc.

When the game biologists at Kalø started banding in 1949, rings from the Zoological Museum in Copenhagen were used. However, in 1950 special rings and wing-tags were made with the inscription: "Vildtbiol. Station, Kalø pr. Rønde, Danmark".

Number of birds marked and recovered

As will be seen from Table 1, 80 448 birds were ringed and wing-tagged in the period 1950–65, and of these, 11 999 had been recovered by the end of 1965. Of the individuals marked, 79.5% were gallin-

aceous and 15.2% were anserine birds. Of the gallinaceous, most individuals marked were hand-reared, and only among the Pheasants (*Phasianus colchicus*) were there any wild birds. The marked Mallards (*Anas platyrhynchos*) were both wild and hand-reared. The 11 999 recoveries include marked birds that were re-caught, read and let loose again. However, readings in connection with a population analysis at Kalø have not been counted.

Publications.

The Game Biology Station has published most of its marking results in *Danish Review of Game Biology* and *Danske Vildtundersøgelser*. The following papers have appeared:

1) Publications containing lists of birds marked as well as a treatment of the material:

FOG, JØRGEN, 1958: Mærkning af opdrættede gråænder 1950–55. Summary: Hand-reared Mallards (*Anas platyrhynchos*) marked during 1950–55. *Danske Vildtundersøgelser* **8**, 32 pp.